

DECEMBRIE 1984

SUPPLEMENT EDITAT ÎN COLABORARE CU COMITETUL JUDEȚEAN
DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA

Spiritul Congresului

Ca și pământul patriei, istoria ei are pietre de hotar la care ținem, pe care le respectăm cu sfințenie și la care ne raportăm de fiecare dată pentru a măsura conturul integrității noastre, pentru a da sens devenirii noastre. Și cite astfel de pietre de hotar nu are zbuciumata noastră istorie! Întia unire în stat a lui Burebista, a doua a lui Mihai Viteazul, a treia a lui Alexandru Ioan Cuza, a patra, marea unire a lui 1918; întia mare renaștere a lui august 1944, a doua cea de după Congresul al IX-lea și iată-ne, astăzi, la numai câteva clipe după Congresul al XIII-lea, o nouă și semnificativă piatră de hotar, care ne propune să năzuim, să îndrăznim și să infăptuim încă de pe acum exigențele anului 2000. Temeliile acestei îndrăzneli au ca suport zidurile de piatră de până acum. Față de anul 1945, industria țării este de peste 100 de ori mai puternică, industria construcțiilor de mașini de peste 400 de ori, industria chimică de peste 1000 de ori, industria metalurgică de peste 100 de ori, iar producția agricolă a fost în acest an de 7 ori mai mare.

Și dincolo de aceste certitudini, verbul a năzu capătă prin documentele adoptate de marele Forum al Comuniștilor români putere de verdict: Vom continua industrializarea socialistă, pentru a da sens mondial inteligenței tehnicii românești!

Vom moderniza și dezvolta intensiv agricultura pentru a obține producții mari și sigure!

Vom construi mai mult, mai frumos și mai în folosul omului!

Vom dezvolta cercetarea științifică și tehnologică în consens cu marile priorități!

Vom dezvolta învățământul cuprinzând întregul tineret în trepte tot mai înalte de pregătire!

Vom continua să dezvoltăm cultura socialistă pentru și cu participarea întregului popor!

Se va dezvolta și adânci democrația socialistă!

Vom face totul pentru a ridica de la an la an calitatea vieții poporului nostru!

Dincolo de aspectul cantitativ al acumulărilor cuprinse în aceste magistrale ale voinței și acțiunii românești, se întrevăd, lesne, imperati-vele calității, dorința arzătoare de a adăuga binelui de astăzi mai binele de mâine. Diriguitorul acestui magistral demers — Partidul Comunist Român; sufletul viu și înflăcărat al permanenței noastre înnoiri — tovarășul Nicolae Ceaușescu. Nu pot uita, acum, după ce țara își cunoaște rosturile, cuvintele calde și frumoase ale unui bătrîn învățător din satul ce poartă numele întieii capitale a Moldovei, rostite în preajma Congresului: „Îl vrem în continuare pe tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru că el reprezintă pacea țării, vocația de constructor a românului, tihna și bucuria sufletelor noastre“. E sintetizat aici, un adevărat crez bucovinean de țaria unei pietre de hotar.

Alexandru TOMA

Traian BRĂDEAN — Iacob LAZĂR
„Republica“ — mozaic, I.U.P.S. Suceava

ÎN PATRIE

*Eu — cîntăreț al poporului meu —
M-am dus în munții bogăți ai țării mele bogate
Și-am văzut tăietori de copaci,
Vajnici plutăși și ciobani;
Trupurile lor sînt dure și-nalte ca stîncile,
Umerii lor sînt largi ca și munții,
Puterea lor e ca trăsnetul
Și ca apa cascadei lor!*

*M-am dus la picioarele munților
Și-am văzut plugari;
Ochii lor sînt senini ca și cerul de vară,
Trupurile lor arse de soare
Sînt cafenii ca pămîntul;
Mîinile lor sînt numai vine și mușchi,
Palmele lor sînt aspre ca scoarța stejarilor,
Puterea lor e ca vîntul năprasnic!*

*M-am dus la Dunăre și la Marea cea Mare
Și-am văzut pescari;
Ochii lor sînt senini ca și marea,
Trupurile lor sînt înalte ca plopii luncilor,
Umerii lor sînt largi ca apele Dunării,
Palmele lor sînt aspre ca crusta corăbiilor,
Puterea lor e puterea mării învolburate!*

*M-am dus în uzine și-n fabrici
Și-am văzut muncitori;
Ochii lor sînt limpezi ca izvoarele de munte
Și senini ca și cerul de vară și ca marea,
Trupurile lor sînt puternice ca stîncile
Și cafenii ca pămîntul;
Umerii lor sînt largi ca și munții și ca apele Dunării,
Palmele lor sînt aspre ca scoarța stejarilor
Și ca crusta corăbiilor,
Puterea lor e ca trăsnetul, ca vîntul năprasnic
Și ca marea învolburată!
Blîndețea lor
E precum cămașa de in.*

Clement ANTONOVICI

„Eu cred că veșnicia s-a născut
la sat ...“

Lucian Blaga

Cerul e-n folare cînd pătruns de secreta nostalgie a vederilor mă aflu în satul meu, primenindu-mă; i-deea reîntoarcerii ne urmărește pretutindeni și pentru fiecare există, cred, această gravă, temătoare bucurie de a fi undeva mereu acasă, întorcîndu-ne spre lume copii, strivind între pleoape — neapăsați de vreo grijă — volbura de visuri scaldată în grîu.

Deci, mă-ntorc cîteodată acasă, poate prea rar, sigur prea rar și acest acasă, în ciuda oricărui altor apartenențe pe care le dobindești trecînd prin viață, nu este doar al vacanțelor mele; el se localizează precis, el nu poate fi — într-un timp întors în mine — decît acel sat din amintire unde-am descoperit cerul, satul alor mei, cu o poartă ce scrie ușor și iarba ogrăzii povornite, acoperind băutura de joacă, cu streșini vechi și părinți bătrîni, cu odăi aranjate cu o cumîntenie gospodărească, amintiri pe care te încapă-ținezi să le fixezi în memorie, ghemuite cumînți în cotloanele ei ferecate, privind în vacanțe desculte goana norilor sau călcînd iarba făr-de vină, împovărată de rouă în diminetile sfîșiate de semnalul biruitor al cocșilor colerici.

Copilăria e însă neuitare și infometat de svîcnetul primăverii, cînd trezia pămîntului, preparîndu-și tainice esențele, mireasma reavănă a cîmpului amestec de viscolul rece te îmbată, simți delirul grădinilor și vîntul nechezînd peste bucuria materiei.

Adrian Dinu RACHIERU

(continuare în pag. III)

autograf

Vicențiu DONOSE

Dulce Bucovină!

Te-am întilnit în copilărie, la ora de istorie!

Nu știam cine ești, nu te văzusem niciodată pînă atunci și în inchipuirea mea ai căpătat, deodată, aura de tărîm mirific. Pe acolo, pe cal alb, trebuia să fi venit, cu cîrerea rotunjirii neamului, dinspre Maramureș, descălécătorii. Numai acolo trebuie să fi fost prisecarii de care, în voroavă fără ascunzișuri, amintesc în pagini de aur cronicile.

Trist am fost cînd ți-am aflat necazurile. Fericit am fost cînd tu cîntai din tîlnice fiecare izbîndă a lui Ștefan sau a Voievodului Mihai, care pentru o clipă de istorie a realizat visul nostru dintotdeauna.

Viforoase, cu sarica pe umăr, bucovinencele se vor fi urcat pe obcine, cu nume și fără nume, și ele și obcinele, pentru a buciurma în patru zări Unirea.

Dar, înainte de asta, cum s-a întimplat cu Voronețul? Ce sineală fără moarte au găsit țărani tăi, pentru nemurire, încît pictorii îi invidiază? Ce ascunde sub tutela ei „neagră“ fiecare piesă de la Marginea? Sint întrebări la care răspunsul este unul singur: voința de-a exista frumos și demn. De ce tocmai ție ți-au cerut adăpost cetățile de scaun în zbuciumata noastră istorie? De ce vorba ta este ca miera, fără ocolișuri? De ce îți înveșmîntezi casele ca pe niște mirese. Pentru că oamenii tăi trăiesc istoria, cu adevărat. Pentru că oamenii tăi trăiesc la fel de intens trecutul, prezentul și viitorul, fără uimire în fața a tot ce durează pentru veacuri. Totul li se pare firesc, iar firescul, alături de omeneș, bate la porțile cele mari ale istoriei, care nu pot să rămînă niciodată închise.

V. Donose

Un sat

Întorcîndu-te spre acest sat, venit din adînc ca oricare altul, așezat fiind în noile lui rosturi, așteptîndu-te neclintit, parcă de la izvoarele timpului, te știi cu rădăcini, te întîmpini cu darurile sale, frîngînd o plîne de grîu curat și sorbind tăcerea țîntirului care l-a apărut.

Revăzînd satul tău, acolo unde începe lumea, te purifici; este uliitor ce te poate învăța un sătuc oarecare: morala muncii răbdătoare, reverberîndu-și clopotele chemării cu țaria certitudinilor. Ne-nchinăm astfel colțului de pămînt unde ne aflăm rădăcinile, frumusețile de reazem și pîldă pe care le știm acolo dintotdeauna și celor împraștiate în noi, merinde purtată în lume, învrednicindu-ne. Fiindcă avem nevoie de solitudine adînci, de certitudini și de îndoieli, de dragoste și speranță, fără a ne uita înfrîngerile. Gîndul se-ntoarnă spre curăția aceluia sat ocrotitor care a încheagat chiar memoria copilăriei în alt timp al ființei noastre, născînd o fericire care nu se știe pe sine, rămasă în urmă. Un sat așa cum va fi fost, decupat în amintire și păstrat chiar dacă ceva din minunea de-atunci s-a risipit și nu se mai repetă, chiar dacă copilăria nu mai există, trăind doar în noi, re-creată într-o iluzorie fulgure.

Satul ne-a temelit, el rămîne, el e încă al părinților noștri și nici o plecare nu-l smulge; aici află ungherele copilăriei și revin aici tocmai din nevoia de a o regăsi. Locuia mai în siguranță printre amintiri.

Adrian Dinu RACHIERU

(continuare în pag. III)

A PRIVI

An nou

Pogoritor ca lumina și viața, încrustat în cremene de Columnă și pe răbojul grinzii, Anul Nou poposește, mereu tînăr, peste codrii încărcăți de cetini argintate în care mai dăinuie ecoul de buciom din veacurile domaului Ștefan Vodă și pătrunde către șifirea lăuntrică omenească, ascunsă ca stropul de nectar în cupa din partea stîngă a pieptului.

Tînărul vîstăz zămislit din bobul predecursorului, afît de bătrîn cit poate să însemne vechimea de un an a metamorfozei simbolului de timp, aduce, înainte de toate, speranțe, sărbătoare și prilej de urări ce se cer însoțite cu mireasmă de colac, de ulcior

cu vin, de glas de copii și clinchet de clopoșei.

Se naște întotdeauna în miez de noapte, iar nașterea sa înseamnă sîrut sfințit, cîntec și veselie, la noi ca și aiurea.

Alunecă, cu iuțea gîndului, peste ape de cristal și creste de omăt, de undeva de unde Rarăul — salbă de brazi și pumnal de granit — veșnicește în spațiul de suflet al Bucovinei.

An Nou 1985, bun venit cu aura de lumină a curcubeului de prosperitate și belșug, de optimism și demnitate românească așternută, ca pe o punte a venirii noastre prin magistralele chibzuințe ale forumului aleșilor țării și care ne vor călăuzi

de azi și pînă la sfîrșit de mileniu.

Bun venit pentru a rotunji cele două decenii de dăinuitoare zidiri ce vor rămîne întipărite cu litere de aur în paginile milenarei istorii ale neamului, ale timpului de armonioasă rezonanță — „Epoca Ceaușescu“.

Bun venit pe plaiurile acestei grădini de legendă în care, sub inflorescența aceleiași epoci, Suceava și-a sporit de aproape opt ori zestrea industrială a anului 1965.

Bun venit pe ulițele străjuite de case imbrăcate parcă în bunițe de Vama și pe bulevardele flancate de locuințe ultramoderne în care plușoșorul, ursul și capra, sorcova și semănătorii urcă grăbiți spre a colinda în viteza verticală a ascensoarelor.

Bun venit pe luncile în care coșurile uzinelor-tîlnice ur-

cate în nori — respiră aburul cald al ciocotului intern și, unde, sub brazda adînc trasă, rumenă și umedă de ploile toamnei, sămînța visează și ea la unduirile vîntului de vară.

Bun venit, An Nou, în sufletele inobilate de timpul proaspăt și larg deschis spre dragoste de neam și dragoste de neamuri ale tuturor bucovinenilor.

Bun venit cu sănătate, belșug și pace pentru oamenii ce ocrotesc și iubesc codrii, plămădesc și supun metalul, împletesc în urzeală de dor firele, mîngîie bunătațile meselor și rostuiesc slovele înțelepciunii.

Bun venit cu dragoste de prunci și iubire de bunici, cu chiot de nunți și cîntec de ciocirle, cu Tricolor liber și demnitate neingenucheată, An Nou, în Dulcea Bucovină!

George L. OSTAFI

Dan HATMANU :

„Toamna la Scobinți“

Cronica literară

Un roman al memoriei (dar nu numai) ancorate într-o perioadă care, pare-se, nu și-a epuizat încă valențele epice, ne oferă prozatorul Corneliu Rădulescu, autor a încă patru cărți, după recomandarea parcimonioasă a editurii tutelare. Seria în care, cu voia sau fără voia autorului și-a noastră, se include, cuprinde titluri clasice sau în curs de classicizare; așadar, o comparație voluntară se impune cu necesitate, cu condiția de-a nu vicia analiza.

Romanul se centrează pe evocarea „anilor de ucenicie” ai lui Teofil Opreșan, istoric și proaspăt director al unui muzeu local, în curs de organizare. Fluxul memoriei este declanșat de misterioase telefoane și de întâlniri cu foști elevi, care resuscită vechi obsesii: excursia în trecut este, în parte, și o anchetă sui-generis în vederea identificării „voicii din noapte”, dar mai mult o încercare de clarificare a unui trecut nebulos, care se circumscrie unei epoci la fel de frământată. Tehnica epică este clasicul flashback, partea leului fiind rezervată perioadei petrecute de Teofil Opreșan la Urșești și Sătișoara de Sus ca profesor suplinitor (termenul se bucură de altfel de o copioasă teoretizare în cuprinsul cărții, tinzând spre o definiție ideo-sociologică a unei epoci), după un la fel de clasic (epic vorbind) eșec la facultate. Rememorarea este intersectată de șicane cotidiene și marile ambiții pe care le încearcă acum maturul erou, intersecții care însă sînt mai puțin consistente în planul narațiunii.

Titlul, voit liric, dar poate și de aceea ușor prețios și inutil patetic, este parțial justificat de constituția intimă a personajului principal, a cărui voce se confundă, uneori nepermis de mult, cu cea a naratorului (indistincție care nu este deloc profitabilă economiei romanului). Teofil Opreșan este un inocent, lucru explicabil și prin vîrstă, dar și printr-o anumită construcție psihică, care sesizează prea tîrziu și plătind prea mult neînțelegerea unei texturi de relații aparținînd unei epoci care tranșă cu brutalitate dilemele intelectuale și nu se arată mai înțelegătoare cu candoarea. Profesorul proaspăt ieșit din adolescență se simte mai degrabă solidar cu proprii-i elevi, (elevi cu o priză a realității mai puternică uneori decît dascălul lor — acest raport inversat este prezentat cu o remarcabilă subtilitate narativă) decît cu lumea maturității pe care se străduiește s-o înțeleagă cu bună-credință dar care, cel mai adesea, se refuză înțelegerii sale. Naratorul adolescent nu face totuși greșeala de-a identifica maturitatea cu oportunismul, brutalitatea, delațunea, sau indiferentismul, tare pe care ochiul său

proaspăt le observă în lumea minusculă dar complicată a satului aflat sub impactul unor noi relații socio-politice. Virgil Păreare, Candin Laslo, Săliuță, Socol sau Vornicescu, maturii care se străduiesc să-l protejeze pe inexperimentatul Teofil de „vremuri” nu reușesc să-l ferească totuși de contactul brutal cu istoria. Istoria așa cum este înțeleasă de sinistrul dogmatic Pociundeal, Dulubei, Palu, de bestialul Frumușelu, de arivistul și defetatorul Aritel. Istoria ca adevăr netrucat, ca narațiune a progresului sau dimpotrivă ca punere în plan a violenței, a bestialității ca principiu inconștient, adevărul și regenerarea lumii prin adevăr, asumarea acestor realități constituie dincolo, de tipologie și recriminări retro-actives, adevărata substanță a cărții. Și Opreșan și Sanda Sănduca și Vir-

„Răspunsurile se află în adevărurile dintii”*)

gil Păreare și doamna Rozalia sînt inocenții care justifică titlul cărții, sugerînd o izbăvire a lumii prin bunătate și prin rectitudine morală. În ciuda înfringerilor temporare, ei sînt niște învingători.

În paralel cu evoluția epică a personajelor, se instituie o realitate mai profundă și mai durabilă care contrazice, discret dar irrevocabil, realitatea halucinantă a libațiilor belferești sau a sedințelor de demascare: Lupul-cîine, Șarpele Alb „dădătorul de ne-moarte”, Cetatea, loc sacru, incintă inițiativă și protectoare, „spațiu idilic pentru gîndurile idilice” ale naratorului, ceata căluzărilor, cei treisprezece copii care fac mărturia în final a trecerii prin lume a lui Teofil, sînt tot atitea metafore epice ale acestei realități, mitice am putea spune, dacă unele n-ar fi prea explicite sau insuficient dezvoltate. Această realitate profundă intră în deplină rezonanță cu spațiul luminos, eterat al iubirii dintre Teofil (alt simbol, onomastic de data aceasta! și el subliniat prea apăsat,

atît de vocea personajului cît și de cea actorială, nu pentru prima dată slab diferențiate) și Sanda Sănduca. Așezîndu-se sub o lumină prediană („Acest ritual sublim ce ne-a dat dreptul de a ne alunga teama, grija, neputința, prostia și moartea”), iubirea celor doi se reflectă crepuscular-premonitori în legătura cu Nora, fiica fostului său mentor de la Sătișoara de Sus, impins la sinucidere de pofta de parvenire deghizată în vîgilență a odiosului Aritel. Pentru inexperimentatul dascăl suplinitor, pionjat într-o realitate umană cel puțin exotica și a cărei dinamică nu o înțelege, Cetatea de pe care coboară spre locul apostolatului capătă funcția magică a unui simbol cu care se identifică și care în final îl absoarbe. Ea este o certitudine a permanenței, credința în valorile eterne și de-aceia recurența acestei imagini în economia cărții nu este deloc întimplătoare. Ei, imagine tangibilă și totuși eliberată de contingent, îi este contrapuză, nu întotdeauna cu succes, categoria umană a suplinitorului, teoretizată de Virgil Păreare, categorie care stă sub semnul provizoratului și a căreia i se refuză tragicul deși aserțiunea autorului va fi contrazisă de propriul său destin. „Dihanie cu o singură aripă”, „sinonim cu înlocuitor și locuitor”, suplinitorul devine o „catastrofă cînd e vorba de împărțit dreptatea... el transformă adevărurile în dogmă”. De aici deriziunea, lipsa de măreție a unei lumi supuse conjuncturilor, mutilată de ele, care este viciată dar și viciază climatul social al unei epoci. Conștiința exacerbată a acestei condiții îl împinge pe Virgil Păreare la sinucidere (deși nu numai ea!) tot așa cum refuzul ei îl fortifică pe Opreșan. Lipsa unui spirit vindicativ, surdina pe care discursul narativ o impune textului, curgerea potolită nu exclud însă un oarecare spirit manicheist, detectabil mai ales la nivel onomastic (schimbarea la față a lui Pociundeal în Pociovale) unde șarja e evidentă; oricum, aceasta e în acord cu titlul: uitarea și neuitarea, adică dialectica memoriei, continuitatea în timp, aparțin inocenților (într-un sens aproape dostoevskian) în stăpînirea cărora se află și codul valorilor autentice.

Lipsit de stridențe de stil, fluent la lectură, coerent narativ, variat tipologic — deși autorul pierde pe drum niște profiluri epice care aveau mari șanse de-a deveni memorabile: Mareșalul sau bovarica Valeria, romanul lui Corneliu Rădulescu este o carte adevărată și, dincolo de obiectivele de mai sus, inevitabil subiective, necesară.

Viorel DARJA

* Corneliu Rădulescu — Uitarea și neuitarea inocenților, Editura Eminescu, 1983.

MĂDĂLINA
CANURĂ

Dialoguri

Există atîta agresivitate în tandrețea mea, încît, uimirea este sentimentul cel mai blind cu care sînt întimplinată.

Diagnosticul provizoriu: tinerețe galopantă.

Vocea lui mă traversa ca o stea căzătoare.

Nu era înfîia fugă și nu trupul său se depărta grav; încrederea mea, o casă năpădită de verdeață, de gușteri, plutește luată de ape.

Ai să treci și-am să fiu cea mai caldă sfială în colbul acelei poteci. Tu ești nisip mișcător, dar unde sînt grindurile frumoaselor nopți?

Pian cu o singură clapă. Zbor fulgerat. Muzică în ghips.

Îmblînzesc șerpi. Serpentine lunecoase, cumiști, unduind brăzări. Îmblînzesc tăceri veninoase. Tîncim viața foarte sus, ca pe o luminare, și ne luminăm cu ea moarte.

O candelă într-o scoică. Nu untelemnul, ruga mea arde.

Fără ieșire

Scorbura plină cu termită suspina bătrînesc: — Stai cuminte! Căutam un cuvînt în scorbura găunoasă. Pentru cuvîntul acela magic plecasem desculță de acasă. Un mușuroi de cuvinte foșnea împrejur. Toate, grăbite, plecate, întoarse sau abia pornite la drum.

Mie doar un cuvînt îmi trebuia. Definitiv, neînduplecat, crîncen, de fiere ca un răspuns la o cerere de grațiere.

Scorbura, un mormint mirosind pașnic a mușcaii și miina mea precum cinci miini niciodată întoarsă. Termitele-mi umblă pe suflet mușcînd. Bintuită de roiuri flămînde, cuvinte, carnea îmi arde moznit iar ce-mi doream cînd puteam să aleg, nici nu mai țîn minte.

Croazieră

Pe care țărîm al oceanului se află iubirea? Eu, de ce mă aflu de cealaltă parte?

Totul abia bănuit, mîngîiat cu tandrețe, ca o amintire dragă. Am trecut printre dinții triunghiulari ai unui rechin, ca un strigăt de spaimă, într-o sticlă goală, Anj întregi în derivă.

Zimbetul curenților calzi. Politețea glacială a curenților reci.

Și apus. De două ori pe zi apus. Unde am rămas?

Undeva între fangoanele lui Moby Dick. Pe urmă iar în derivă, pămuit de curenți. Țărîm.

Junglă de beton. Libertate.

Cînd au deschis sticla, m-am volatilizat, lăsînd amintirea să plutească, precum parfumul exuberant, al unei eleve de liceu, îndrăgostite.

Fluture de fum

Bat clopotele-n mîine a primejdie și mă prefac, ca fiara-n ascultare. Zburînd din arcul pindei, tremur de nerăbdare.

Alerg ecou, ca într-o cădere printr-un tunel de colți de lupi. Drumul e o stranie plutire de singe. Dor zilele, nopțile, însă durerea este abia la început.

Pilpii nădejdea, fitil de opaiț. Fluturile de aur, micul trofeu.

Ploaie, ger, vară toridă, oricît de greu,

rănită, zgîriată, obosită îl vreau.

il vreau, îl vreau al meu.

Ling răni mute, vinovată.

Doamne, nu da noaptea de pe mine deoparte. Mă arde-n pumnul strîns trupul său mic cu aripi zdrențuite și surpate.

Cartea lunii

Artă, artă, artă

„20 noembrie

Vînt și frig. Pină la 3,30 scot fișe la biblioteca Ministerului Chimiei, îngăz Dalles, o încăpere la etajul I, cu două ferestre către bulevardul Brătianu și strada Regală. Multă liniște. Garderobiera îmi face reverențe înfricoșate. Citesc I. Pascoli del Cielo (așa e în traducerea italiană) de Steinbeck, recomandată de P.C. Umanitate cuminte. Maupassant. După 7, ies să cumpăr cremă de pantofi și țigări. (Radu Petrescu, A treia dimensiune, Editura Cartea Românească, 1984).

Radu Petrescu era considerat încă din timpul vieții (îndeosebi de către tinerii cultivați) un martir al scrisului; conta foarte mult faptul că nu se străduise să obțină o situație socială avantajoasă și că își ruinase sănătatea, consacrîndu-se, cu o ardore rece, literaturii. Odată, unul dintre admiratorii săi l-a „adus” la mine acasă, ca pe un trofeu de preț, și am avut astfel prilejul să-l ascult vorbind, în stil digresiv, hiperintelectualizat, despre Luchian și Goya, despre farmecul unei străzi în pantă din București la o anumită oră a zilei, despre gestul grațios cu care fetele de optsprezece ani își ridică puțin rochia cînd sînt surprinse de ploaie și trebuie să alerge. Avea, în exprimare, o eleganță de umanist demodat (un Settembrini care nu urcase niciodată, pentru tratament, pe muntele magic) și, din cauza culorii pămîntii a feței, părea un personaj de demult, invocat printre noi.

Citesc acum o nouă secvență din ineputabilul său jurnal — inclusă în volumul A treia dimensiune, alături de cîteva articole editate — și în cele peste trei sute de pagini de însemnări zilnice, datînd din perioada 1958—1960, recunosc vocea de epicureu obosit cu care Radu Petrescu enumera vîluptățile artistice oferite la tot pasul nu numai de artă, ci și de viață. Jurnalul este un fel de antologie a situațiilor semnificative din punct de vedere estetic identificate în propria-i biografie. Scriitorul este vizitatorul unui muzeu care ieșind din muzeu, continuă să se uite la oamenii din jur și la peisajul citadin ca la niște tablouri. El merge și pe stradă cu ochii întredeschisi pentru efectuarea de expertize estetice și, dacă întimplător ar asista la un accident de circulație, ar fi în stare să se dea cu cîteva pași înapoi pentru a vedea cum se ar-

monizează roșul singelui cu cenușul pavajului.

Impresia de panestetism și de amoralitate este accentuată de monotonia entuziasmului, de un fel de entuziasm profesionalizat. Scriitorul degustă cu delicii ritualizate și culoarea cerului, și zgomotul de tuse uscată auzit într-o sală de așteptare, și frumusețea unor pasaje din Shakespeare, și absurditatea serviciilor la care este supus într-o perioadă în care intelectualismul său nu numai că nu reprezintă un atu, dar trebuie ascuns ca o boală rușinoasă. Însemnările despre starea vremii — practicate cu pedanterie nemțească de Titu Maiorescu, satirizate de G. Călinescu în Bietul Ioanide și ridicate de Petru Creția, în volumul Norii, la rangul de știință esoterică — sînt, poate, la Radu Petrescu o formă de refugiere ironică din fata kitsch-ului instituționalizat. Diagnosticul pe care și le pune singur, analizele voit exacte și prozaice ale stării fizice reprezintă, în intenția sa, mijloace de intensificare a autenticității jurnalului. În sfîrșit, citatele transcrise cu plăcere de caligraf din alți autori (ca așa cum face Emil Brumar în Roua lecturii, dar fără umorul lui Emil Brumar) au drept scop să ne convingă că pentru autor și experiența lecturii reprezintă o experiență existențială. Dar toate acestea rămîn simple ipoteze. În timp ce citim jurnalul nu putem depăși deloc senzația că am intrat într-o seră, în care vegetația seamănă perfect cu cea de afară, doar că este mai palidă. Excesul de artă duce în cele din urmă la ineficacitatea artei, așa cum armurile sofisticate ale cavalerilor teutoni îi făceau pe acești cavaleri, în ultimă instanță, inapți de luptă. Radu Petrescu a fost un mare artist condamnat la ineficacitate.

Alex. ȘTEFĂNESCU

Proză

S-a nimerit însă că în primele zile din cea vacanță de primăvară o vulpe a dat lama prin cele cotețe, ba chiar și prin grajduri și, din păcate, a mușcat una dintre iepe de-un picior. Tata i-a oblojit mușcătura însă rana a prins a îmboboci și a se zbirli în citeva zile încît toți au fost de părere c-ar fi mai cuminte să fie lăsată slobodă iapa care se frămînta la iele și rupea cu dinții tehuie din lemn și stropsea din copite trîntindu-se pe jos de credeai că-i nebulă nu alta.

Și drept era căci dîndu-i drumu din căpăstru a luat-o razna peste dealuri fugîrîndu-se strechiată; rodea trunchiurile mesteceilor risipiți peste oboină și, mai de neînchipuit și de necrezut, se arunca în iazul cu păstrăvi și buimăcea tot puicatul.

O zi și încă o zi a răbdat-o tata să-și facă mendrele crezînd că va obosi și se va astîmpăra, dar cînd a văzut-o și inginerul au socotit că-i turbată de-a binelea din mușcătura vulpii și mintuirea ei se află numai în pușca tatii cea cu două țevi.

A treia zi, după cum zic, pe cînd noi stam

la masă și tata mînea în grabă pentru că intr-un grajd mai erau încă două sau trei iepe de-a făta, intră speriat un ingrijitor și spune că iapa turbată stă înfiptă pînă la piept în apa iazului cu un păstrăv bătrîn strivit

Minzul cu stea în frunte

(FRAGMENT DIN ROMAN)

între dinți. Tata a smuls pușca din cui, a înșfăcat două cartuse din cutia de pe polița de lîngă fereastră și a ieșit apucat. Eu, cu îmbucătura în gură, după dînsul!

„Pe loc o împușc! S-o crîmpețesc păstrăvii!” scrișnea tata pășînd îndesat spre iazul cu pricina.

(continuare în pag. III)

Ion FILIPCIUC

...Școlile începuseră mai târziu. Era în ultimul an de război și mă aflam elev la liceul „Mihai Viteazul” din București. În clasă, la ora de limba română, a intrat un profesor înalt, cu mersul elegant și puțin studiat, frumos ca un actor. Era Vladimir Streinu. A lăsat catalogul pe catedră, s-a plimbat puțin prin clasă, apoi, tot plimbându-se, ne-a vorbit despre literatură, despre importanța ei în viața omului, ca act de civilizație și înălțare morală. Pe urmă, ne-a vorbit, cu o altă intonație a vocii, despre război și despre plaga spiritului militarist.

Aveam profesori buni, unii dintre ei cunoscuți deja ori afirmați mai târziu în viața culturală și științifică a țării: eruditul istoric-arheolog Dumitru Tudor, filozoful Vasile Băncilă, clasicistul Popescu-Zimnicea, traducător al lui Plaut și a. Mai impunător decât toți, prin reputație și prin tinuta lecțiilor, era Vladimir Streinu. Vorbea cu detașare și eleganță, cizelând parcă, o dată cu pronunția, fiecare cuvânt, încit lecțiile sale, amestec de prelegere universitară și de încântătoare cozerie, erau adevărate recitaluri de vorbire frumoasă. La care se adăuga originalitatea gândirii și frumusețea omului. Natura înzestrase pe acest strălucit

dascăl de literatură, gindeam ascultându-l, cu toate harurile.

Asistam cu regularitate la ședințele publice ale societății „Prietenii istoriei literare”, ținute din două în două săptămâni, duminică dimineața, în biblioteca liceului. Se prezentau comunicări, urmate de discuții, uneori aprinse totdeauna interesante. Veneau la aceste ședințe Petre V. Haneș, Ștefan Struțeanu (gimerele lui Slavici, profesor la liceul nostru, distins istoric literar), Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu... Ultimii doi erau de fapt vedetele acestor reuniuni. Intervențiile lor, de obicei polemice, erau cele mai gustate de asistență. Polemizau, de multe ori între ei, cu o artă de spadasini ai cuvântului și cu o eleganță care încanta auditoriul. Își spuneau deschis părerea, combăteau punctul de vedere diferit al celuilalt, argumentat și urban și nu se supărau că preopinul era altă părere. Polemicile nu duceau la ranchiune și dușmăni și, în această privință, prietenia foarte strânsă, de o viață, dintre Streinu și Cioculescu, a fost exemplară.

Era spre sfârșitul primăverii, prin luna mai. Trebuia să vedem, împreună

cu profesorul, o expoziție la Dalles. Ne-am dat întâlnire acolo, și l-am așteptat, toată clasa, în fața expoziției. Vladimir Streinu a venit însoțit de un tânăr înalt și slab, cu bască și în sandale.

— Poetul Constant Tonegaru, ne-a spus profesorul, prezentându-ni-l.

Vladimir Streinu

Laureat chiar atunci cu premiul Fundațiilor, pentru volumul *Plantații*, Tonegaru făcea parte din cercul revistei *Kalende*, condusă de Streinu care, ca membru al juriului, izbutise, se spunea, să-și impună la premiul poeziei promovată de revista sa (*Mircea Popovici* fusese de asemenea, premiat pentru volumul *Isobare*).

— Il vom studia și pe poetul Tonegaru anul acesta? a întrebat cineva dintre noi, glumeț.

— Mai târziu, a răspuns rîzînd Sre-

inu, în timp ce Tonegaru, care mi s-a părut timid și stingaci, se roșise ca o fată mare.

Au trecut anii. Vladimir Streinu a avut o perioadă de eclipsă, apoi a reapărut în viața literară. În 1966 își publica excelentul studiu, *Versificația modernă*, teza sa de doctorat susținută cu două decenii în urmă, apoi, în 1968, o mică monografie, *Calistrat Hlogas*, precum și două volume masive de eseuri și articole, *Pagini de critică literară*, cuprinzând volumul din 1938, tipărit la Fundații, plus un mare număr de texte critice noi, scrise și publicate în deceniile următoare. În 1969, i se reedita, în colecția pentru tineret, *Lyceum*, volumul de studii din 1943, *Clasicii noștri*. Întreținea o rubrică permanentă, *Distinguo*, la revista *Lucașfăru*, participa la dezbateri în presă, precum și la reuniuni internaționale ca membru în Comitetul european al criticilor literari; era director al Editurii *Univers* și membru al Academiei de Științe Sociale. În 1969, Consiliul facultății de limba și literatura română din București aproba ca Vladimir Streinu să țină în facultate un curs liber de *estetica poeziei*. Cursul, început în toamna aceluiași an, era audiat de studenți, de unii membri, cu deosebire tineri, ai corpului didactic, de cercetători ai Institutului „G. Călinescu”. Profesorul vorbea liber, pledînd pentru o poezie înal-

tă care să exprime năzuințele adînci ale omului, arătînd caracterul epigonic al unor așa-zise direcții moderne din poezia contemporană, încintîndu-și auditoriul cu darul său de vorbitor și de fin analist. Cursul îi dădea mari satisfacții. Un magnetofon îi înregistra totdeauna lecțiile și e de mirare că aceste înregistrări n-au fost încă transcrise și publicate.

„Si, într-o seară de noiembrie, am primit un telefon care mă anunța că Vladimir Streinu a murit. Nu-mi venea să cred. Cu doar cîteva ore înainte, îl văzusem, discutam cu el la facultate. Era joi și Streinu venise să-și țină cursul. Părea indispus, spunea că-i obosit. Ulterior, am aflat că, după trei sferturi de oră, și-a întrerupt cursul, spunînd că va continua săptămîna următoare dacă... Și mîna lui a schițat un gest a îndoială.

În săptămîna următoare, la orele rezervate pentru cursul lui Vladimir Streinu, a venit Șerban Cioculescu, șeful catedrei de literatură română contemporană, care a ținut în amfiteatrul *Odobescu*, arhiplin, o prelegere impresionantă prin obiectivitatea ei, despre viața și opera vechiului și bunului său prieten.

Dim. PĂCURARIU

Un sat

(urmăre din pag. 1)

A avea un sat pe lume înseamnă a fi mai puțin singur. Ne întorcem în trecut, către părinți, în graiul curat de-acasă, în lăuntru celui sat mărunț care ne-a îngăduit în preajmă-i, ascuns în căsușul dealurilor, lingă o pleoapă întinsecă de pădure. Ne întorcem în lumea curată a copilăriei limpeziți, revenind în adevăratul sine. Avem nevoie de asemenea reveniri.

Un sat e o lume plutind prin anotimpuri; el se desface-n muguri ca o matcă de rod și se reazămă pe tradiția curată a bătrînilor care se trec.

Ne întorcem acolo pentru a mai culege o dimineață și a ingenuchea în fața răsăritului, ascultîndu-i legile milenare. Cît mai avem un asemenea loc protegînd liniștea, un sat crescut lingă un fir de apă nîgîndu-te cu blîndețe, un sat fără de care — neafîindu-l — ne vom simți împruținați, încă ne e bine.

Recenzii

TRAIAN CANTEMIR: Studii de literatură

Modest și exigent pînă la parcimonie, Traian Cantemir reunește într-un volum concludent (apărut la Editura Junimea, 1983), un număr relativ restrîns din studiile sale de istorie literară, tipărite de-a lungul timpului prin diverse reviste și publicații. Autorul, care s-a afirmat editorial mai întîi ca romancier (*Meusa academica*, 1938); dialectolog (*Texte istroromâne*, 1959) și folclorist (*Folclor literar vilcean*, 1979); (*Invocația*

Stînd astfel pe prispa oricărui sat, bătrîn și greu de osemînte, trecîndu-și moștenirea de durere și urmînd trudnic legile soarelui, privim în istorie; el este o nesfîrșită rădăcină, el rămîne viu și etern ca un stîlp de credință la rădăcina brazdei, măsuri-rînd, veșnicia, chemîndu-ne de la început de lume, asemenea singelui aprins de orice întoarcere acasă, cînd apele închid ceruri și nopțile se culcă. Nimic din ce e frumos n-a dispărut, nici nu se poate pierde aici și ascultînd cu sufletul aburului de plîne trăiești febrele și neliniștile lui.

Acasă redevenim copii și tot aici trăim distanța care ne separă de copilul din noi; ni căieri — observa O. Paler — nu ne vom simți mai acut vîrstă decît acolo unde vom fi copii lăriți.

Totuși, din sat, n-am plecat niciodată dar satul însuși se strămută în amintire.

în poezia populară, 1980), se prezintă acum în postură de istoric literar sagace, sobru și lucid, cu predilecție pentru exegeza de tip pozitivist. Avizat cercetător și interpret al documentelor de arhivă, în valorificarea cărora își relevă disponibilitățile de a realiza, prin comentarii pertinente și citări edificatoare, „scenarii” sui generis de istorie literară, el își declară deschis (în *Cuvînt înainte*) aspirația de a contribui la „stabilirea

exactă a biografiei autorilor” investigați (*A doua stagiune a lui Anton Pann la Rîmnicu Vilcea, M. Kogălniceanu în arhive mănăstirești, O monografie necunoscută despre Eminescu, Ipotezile lui Eminescu*) și la „cunoașterea evoluției lor literare”.

Din aceleași considerente recuperator-informative, Traian Cantemir recurge la rezumarea și comentarea unor manuscrise literare netipărite sau ale scrierilor apărute în publicații efemere ori de restrînsă circulație (*Vocația literară a lui Ciprian Porumbescu*), aduce precizări și amendamente la chestiuni „peste care istoriile literare trec în goană” (*Opinii despre primele scrieri ale lui Al. Russo, Consonanțe între lirica lui Octavian Goga și Șt. O. Iosif*) sau, pur și simplu, nu le observă (*Sursele poporanismului lui Jean Bart*). De remarcă în mod deosebit că Traian Cantemir dedică o consistență secțiune a cărții sale poetului nostru național, căruiu-i consacră patru studii: două, menționate deja, bazate pe explorarea documentelor, unul privitor la măiestria prozodică (*Arta versificării la Eminescu*) și altul referitor la eufonia poeziei eminesciene (*Elemente eufonice în versul eminescian*).

Valorificînd masiv, cu o competență și rigoare, cu forță de argumentare și probitate științifică exemplară, materiale documentare inedite sau puțin cunoscute, stăruind asupra unor teme și subiecte mai puțin frecventate de cercetători, Traian Cantemir ne oferă o suită de studii istorico-literare de reală importanță științifică, dovedind că valentele cercetării de tip „tradiționalist”, privită de unii cu condescendență ironică, își păstrează, neștirbită, valabilitatea.

Nicolae CÎRLAN

Liviu SUHAR:

„Copacul”

Minzul cu stea în frunte

(urmăre din pag. II)

care se deslusea foarte clar răsuflarea suierată a iepelui și bătaia pîntecului ei zguduie peste fața apei tulburate.

Eu m-am ascuns pe după niște bărbai și careva din mulțime a zis „grija lui mai ai!” și tata a mai făcut cițiva pași înspre iapă, a întins pușca de pe mai către feasta dobitocului care porni spre pușca întinsă; cele două țevi aproape îi intrau în fruntea lată și iapa plecă nările în apă și sforăi tulbură; scormonea cu copita în mîlul infundat și-atunci tata a slobozit amîndouă încărcăturile deodată și cu pușca încă în cumpănă aștepta.

Iapa a scăpat dintre dinți păstrăvul mort — și păstrăvul plutea peste apa frîmîntată ca un amenințător cuțit urias —, s-a aplecat într-un genunchi și a luncat botul în apă; boabe mascate de sînge au prins a înnegura pînca spîntecată a apei. Cînd gata-gata să se prăbușească, iapa s-a ridicat dintr-o dată pe picioarele de dinapoi, a nechezat un muget răgusit întorcîndu-și botul naclăit de sînge spre pîntecul umflat — din doi pași tata a și fost sărit gardul iar cei ce priveau s-au tras încă mai departe de gard — și așa răsucită urcă sprintenă

pe mal.

Aici se frîne în jurul său ca și cum și-ar fi căutat umbra s-o prindă ori ar fi vrut să înhațe și să sfîșie duhul morții încolțindu-i trupul; s-a lăsat încet peste iarba verde crudă răsturnîndu-se și întinzîndu-și picioarele și încercînd încă o dată să-și ducă botul spre pîntec dar capul i se trînti greu de pămînt.

Inginerul a clătînat din cap și a zis „asta-i, nici la păstrăvi n-o mai putem da, că dacă are carnea turbată se întimplă de turbează și păstrăvii și te pomeniști de sar pe uscat și prind a umbla prin grajduri și prin case de-or să sfîrșească dobitoace și om ca un blestem”. Și-n timp ce oamenii porneau pe la trebile lor lăsate vraise, urmînd ca doi-trei să se întorcă îndată cu niște hîrlețe să sape o groapă, eu m-am furișat printre gard pe malul iazului și m-am apropiat de trupul dobitocului doborît să văd mai îndeaproape și poate chiar să pun mîna să pot povesti la școală cum a turbat iapa și cum era muscătura vulpii înflorită peste piciorul sting din spate și cum a fost împușcată de tata și punînd chiar mîna pe spinarea udă răsturnată și privind cu spaimă uimit de așdrăvănile ei — și ce dacă mîna

păstrăvi? — cu ochii întîi la pîntecul tresărînd frîmîntat din loc în loc și ca și cum ar fi gata să dea în cloțot, apropiîndu-mă tot mai mult de zvicnetele acelea infundate și deslucînd sub pielea cutremurată încă de fiorul vieții un nechezat încilțit și bisnic.

„Oare?” mi-am zis speriat și am pus urechea și m-am ridicat ca trăsînit și-am alergat după tata și l-am ajuns și cu lacrimi în ochi și cu dinții scrișînd de turbare am început să-l bat cu pumnii mei înghețați peste piept, peste pușca strînsă la piept, peste mîinile lui încleștate încă pe țevile calde.

Oamenii s-au întors către tata, m-au apucat de mîini și de picioarele cu care loveam înnebunit pînă ce tata s-a dezmeticit și mi-a șuierat o palmă virtuoasă peste obraz încît am alunecat din brațele oamenilor jos abia șoptînd printre sughițuri că „are un minz, are un minz, are un minz”.

„Vino”, a făcut tata repezit desfăcîndu-și cuțitul din chimir și apucîndu-mă de-o mînă și tirîndu-mă înspre iaz.

S-a apropiat de iapa moartă, a îngenuchiat lingă spinarea ei strîmbă, s-a aplecat cu urechea peste burta umflată și zbătîndu-se încă, a cerut unui om să aducă o pătură și un braț de fin curăț și apucînd între două degete pîntecul dobitocului a prins a o spin-teca în lung. Cel trimis după fin nu

mai venea, tata a ridicat capul și a lăsat cuțitul din mînă, și-a dezbrăcat halna și a întins-o pe iarba cu căptușeala albastră în sus; apoi a băgat a-dînc mîinile sulficate în pîntecul iepelui și numai deget s-a ivit povara unui minz pe care a răsturnat-o pe haina din iarbă. L-a înfășurat bine în haină și a pornit zimbînd spre grajd.

Aici l-am vegheat toată ziua, i-am dat lapte muls de la altă iapă, l-am încălzit și l-am dragostit pînă cînd într-un tirziu spre miezul nopții s-a ridicat în picioare firav, clătîndu-se și căutînd aiurea cu ochii încețoșați de uimire. Atunci am văzut că are o pată albă în frunte și un moșneag a zis să-i dau un nume.

„De ce eu?” am întrebat neîncredător.

„Așa a lăsat vorbă inginerul, îi minzul tău și de-amu va trebui să-i porți grija de toate”.

„Și ce nume să-i dau?” mă frîmîntam eu pus în mare incurcătură.

„Mai întîi că trebuie să-l juruiești cuiva”, zise moșneagul cu mare înțelepciune în glasul lui moldom, „altfel se tîmplă de nu trăiește ca lumea” și la vorba asta am fost sigur că moșul își ride în barbă de mine.

„Și cui să-l juruiești?”

„Lupilor!” a făcut dintr-un ochi moșneagul. „Și-ți faci și pomană că n-or să mai adulmece lupul în her-

ghelia noastră”.

„Lupilor nu!” am zis eu gîndind că dacă-l juruiesc lor mi-l pot oricînd sfîșia.

„Atunci... riului!” căuta moșneagul să mă ajute.

„Nici riului!” am zis eu hotărît gîndind că riul mi-l poate lua oricînd și am stat și m-am socotit și nu găseam nimic în mîntea mea și în jur pentru că eram rătăcit acolo în genunchi pe finul călduț, cu minzul proptit și tremurînd în fața mea, la miezul nopții și-n întuneric și-atunci am sărit în sus țîpînd „Soarelui!!!”

„Acum dă-i un nume” rosti moșneagul.

„Orice nume?” am întrebat eu.

„Orice, numai să fie frumos”.

„Aliodor?” am zis eu „e frumos?”

„Cît se poate, dar acum juruiește-l cu glas tare Soarelui să te audă și să-l ocrotească”.

Și iar am alunecat cu genunchii în finul călduț; i-am cuprins gîtul subțire cu mîinile și mi-am turtit fruntea de fruntea lui instelată și-am rostit cu glas zugrumat:

„Aliodor, Aliodor, te juruiesc Soarelui să îți sînt sănătos și frumos și voios și...”

Am început să pîng.

GEORGE LESNEA

Epigrame inedite

La apariția (în 1970) volumului *VULPILE*, de George Sidorovici :

Spun cititori din orice parte,
Și de la Iași poezii cei de soi,
Că vulpile-au intrat în carte
Însă vulpoiu-i printre noi.

Vulpile s-au arătat
După cum băgarăm seama,
Deci vulpoiu-i obligați
Să plătească epigrama.

Ce se-nîmplă ? Oare ce-i ?
Exclamă-un critic slab în pulpe.
Cînd lumea-i plină de femei
Sidorovici mai scoate-o vulpe...

Vai de noi și vai de mine
Sufletu-mi amar repetă
Pulpele-aș vedea mai bine
Dac-aș mai avea lunetă !

Iacoban, Junimii crainic,
Rîde de-un poet sărac
El ignoră versul tainic
Însă vulpile îi plac !

În atelier la sculptorul Eftimie Birleanu (1974),
autorul cunoscutei statui acum aflată la Suceava :

Ștefan cel Mare, domn trușaf,
Pe calul lui, cu toată slava,
De la Birleanu de la Iași
O să se mute la Suceava.

În Galeria de artă din Suceava, la un vernisaj :

Eu vă spun acum discret
Și cu vocea mea înceată,
Că țesătorii li-e dor
De-un pahar de afinată !

Un interlocutor din public :

— Altădată, altădată !

Propunere pentru o posibilă antologie a umorului involuntar LUCEAFĂRUL

„Adaptare și decupaj după poemul
lui Mihail (sic!) Eminescu pentru un
film realizabil prin procedeele VA-
RIORAMA ecran lat-normal-înalt
(în formă de T răsturnat)”, apărut în
„Cartea cineaștilor amatori”, (p. 226—
236) de V. I. Bălițatu.

„... Fata îmbrăcîndu-și vesmintul
de noapte apoi travellîng înainte. S-a
culcat. E agitată...”

„... Tinărul are fața albă și ochi ne-
gri scînteietori, o frumusețe stră-
nie. În sufletul său sentimentele sînt
mărețe.

„... Tinărul, iar fata amorsată.

„... tinărul plutînd parcă (travelling
înapoi) cuprînzînd în cadru în amor-
să, pe fata... În privirile sale se sim-
te un dor mistuitor, neremarcabil
prima sa apariție. Fata uimită (tină-
rul amorsat). Tinărul (cu fata amor-
sată). În manifestarea pasiunii lu-
ceafărului pentru fată se simte o
creștere continuă. Fata, șovăitoare.
Nu poate suporta un sentiment atât
de intens.

„... Pajul îmbie pe fată cu iubirea
lui. Îndrăzneț și viclean, el nu aspi-
ră către nimic înalt.

„... Cătălin înfățișează fețe ferme-
cul dragostei pămîntene. Fata lucrea-
ză la gherghet. Devine din ce în ce
mai interesată. Se înveselește.

Șiret, ușuratic și stăruitor, pe un
ton șagălnic, Cătălin infrînge aspi-
rația, dorul după luceafăr al Cătă-
linei, descriindu-i mirajul fugii în
lume.

„... Lungit în iarbă pajul Cătălin cu
capul pe sînul fetei o mingie, iar ea
il îmbrățișează pătimaș. Fata cu
bluza răvășită, s-a ridicat într-un
cot și încearcă să se dezmeticească
Ochii i s-au oprit pe ceva... Fata nu
se poate opri să nu împărtășească lu-
ceafărului fericirea cucerită.

„... Rănit de superficialitate și mă-
rginirea acesteia, disprețuitor și calm,
se izolează în sfera propriei sale
măreții”.

Pentru conformitate,
Petru DRÎȘCU

Parodie

Marcel Mureșeanu:

La moara cea veche

Eram încă tînăr, aveam părul vîlvoi
și mai trîgeam cite-o fugă pe-acasă,
Ehei, ce vremi, ce trenuri de noapte
Cu stele ochioase și lună sprînțară.

Încă nu publicasem, recunosc, nici o carte
„Ai vreme destulă-mi ziceam, tu scrie
Are să vină, vezi bine, și clipa aceea
Că toți din Birgaie or fi să te știe !”

Ei, și mergeam eu cîtinel — singurel
Cu desagii doldora de rime și op-uri
Cînd iese morarul din moară și strigă :
„Băiete, ia adă tu caii din Hopuri !”

Mă duc voinicește, chem caii domol
Morarul, ca omul, scoate pînca și slana
Fiș-fiș trec ceasurile serii
Pita e bună, pînă-i și cana...

„No, dar să-ncepem lectura” fac eu
Și dau oarece poeme la ivire
„— Plăcutu-ți-a, bade ?” îl întreb înspre zori
„— Plăcut, numai că prea ai cetit cu grabire !”

Ion BELDEANU

POȘTA REDACȚIEI DE ANUL NOU

Platon Pardău : Încercați în
proza scurtă care, credem,
v-ar avantaja mai mult.

George Muntean : Așteptăm
cu interes impresii de călătore-
rie de la Tașkent, Veneția via
Bilca.

Stelian Gruia : Vă așteptăm
în continuare cu traduceri din
literatura ucraineană, de cali-
tatea celor trimise ultima dată.

Pan Solcan : Ori scurtați ro-
mane, ori lungiți titlurile.

Vasile Andru : Dintre proze
scurte trimise am reținut
doar interviul luat de Geor-
ge Damian. Mai încercați.

Radu Mareș : Aprecieri spi-

Autori suceveni

Intr-o Noapte de grație, Frumosul în piele de tigr, că-
lătorind Pe o vîrstă de băiat, a propus prietenului său să-
și îmbrace Armura solară și să întreprindă împreună o Călă-
torie pe cer și citeva Aventuri fără anestezie. Și, pentru a
preveni orice Pană de cauciuc, ar fi potrivit să călătorească
cu Expressul din zori spre Amurgul furtunilor, ispițiți de
Migrația iluziei. (G. D.)

ritul de observație și acurate-
țea stilului din „Revista re-
vistelor”. Credem că aveți dis-
ponibilități reale pentru pro-
ză.

Ion Tușui : Răspunsul la ul-
tima proză trimisă îl veți pri-
mi la rubrica „Cenaclu prin
corespondență”, semnată de
Alex. Ștefănescu, din Supli-
mentul literar-artistic al „Scîn-
teii tineretului”. Vă așteptăm
(fizic) la sediul redacției pen-
tru Convorbiri și (în general)
la Suceava.

P. S. Manuscrisele nepubli-
cate se înapoiază pe cheltui-
la autorilor.

Rubrică realizată de
V. P. RUJESCU

FELURIMI

Gura păcătosului

■ Flaubert : „Trei lucruri trebuie
pentru a fi fericit : să fii imbecil, să
fii egoist și să ai o sănătate bună.
Dar dacă lipsește prima condiție, to-
tul s-a sfîrșit”. A fi / a nu fi...

■ „Attila era foarte cultivat, stă-
tuse doar la Roma ca ostatic”, (Ed-
gar Papu, „Contemporanul”, 23, 1983,
p. 6).

■ „E cumplită gelozia / Doamne-
lor din România / Orice gest inter-
pretează / Și toate le énervează ! /
Și te află peste tot / Urmărindu-te
cum pot ! / Nu mai poți bea un co-
niac / Că-ți dă cu poșeta-n cap !”,
„versuri” dintr-un foarte popular ro-
man românesc al anului.

■ Cit a scris „Comedia umană”.
Balzac a băut 50.000 cești de cafea
Gura păcătosului...

■ Camus (despre actori) : „aceste
animale ciudate care se culcă tîrziu
și divorțează devreme”.

■ Tatăl lui Marquez a avut 16 co-
pii. Nu a băut niciodată alcool. Nu
a fumat...

■ „Poate nimeni nu-i vorbise Scu-
fiței Roșii atât de frumos despre flori
precum lupul”. (P. Poantă, în „Tri-
buna” nr. 1 1981).

■ „Hai să uităm totul. Mai ex stă
o fereastră deschisă. / Dacă mai ai
bani, / Trimite-mi un pulovăr și iz-
mene. / Iar m-a cuprins durerea de
șale. / Și vezi, nu uita, / Femeia în-
temnițatului trebuie / Să gîndească
numai la lucruri bune” („Antologie
de poezie turcă”, p. 126). Nu uita !

Dumitru BRĂDĂȚANU

Însemnări de trecător

■ Dați-mi o anecdotă bună și fac
Pămîntul să ridă.

■ Apropie-te de prieten dar nu te
lipi de el.

■ Cel care fură din noapte, pen-
tru a lungi ziua, doarme liniștit.

■ Cit de negre sînt nopțile albe !

■ Toți oamenii sînt trecători, dar
nu toți trecătorii sînt oameni.

■ Dealul strică valea.

■ Decit să mi se spună un an de
zile „Să trăiești” — mai bine o viață
„Bună ziua” !

■ Omul ? Ultima aventură a na-
turii. Să sperăm că natura nu va
fi ultima aventură a omului.

■ Intunericul este lumina fără de-
legilor.

■ Fericit este acela care este li-
ber să scrie că e nefericit.

Constantin HORBOVAN

■ În singurătate caută pe alții,
cînd ești cu alții încearcă să te cauți
pe tine.

■ Toamna numără numai cei care
știu cîți boboci au.

■ Bucură-te repede !

■ Mai bine pedepsește cu îngădu-
ință, decît să îngădui pedepșind.

■ Fiecare zi e o altă viață, fie-
care noapte un alt vis.

■ După lectura volumului fluviu,
am mai sorbit odată cu nesaț pic-
tura mottoului.

■ Femeii dă-i bani că aur își cum-
pără singură.

■ E bine să știm că ne-am înșe-
les că nu ne înșelegem.

■ Tu ești omul care ai, eu sînt
omul care sînt.

Roman STECIC

EPIGRAME CU ADRESĂ

Lui Constantin Ștefuriuc, autorul volumului de
versuri *Frumosul în piele de tigr*

Conștiința veșnic trează,
N-are cum să te înșele,
Că și hainele contează
Mai ales cînd sînt... de piele !

Octavian Lazăr, debutează la editura „Junii-
mea” cu volumul de proză *Expressul din zori*.

Meseria ta nu e ușoară,
Dar ți-ai pregătit abil succesul
Și, în zori, pe calea literară
Ai intrat de-a dreptul cu... expresul !

Poetul Ion Beldeanu publică la editura „Emi-
nescu” volumul *Armura solară*.

Pe șarmul „luptei” literare,
Combătînd cu acte pe măsură
Pentru orișice atac — se pare —
Ai confecționat din timp... armură !

Lui Marcel Mureșeanu, autorul volumului de
versuri *Amurgul furtunilor* :

După ani de „secetă” cumplită,
Prevestea din titlu vreme bună,
Însă cartea, proaspăt tipărită,
Printre critici a sfîrșit... furtună !

Lui George Damian, autorul volumului de
versuri *Noapte de grație*

Titlul cărții a dat dreptul
Unor zvonuri și-acuzații
Că poetul e adeptul
Nopților c-un soi de... grații

Lui Gheorghe Lupu, autorul volumului de ver-
suri *Migrația iluziei* :

Spun amicii (cu aluzii
Fără contestație)
C-ai rămas tot cu iluzii
Pururi în migrație !

Ion COZMEI

Editorile, la care au apărut în ultima vreme cărți
ale scriitorilor suceveni, ne-au trimis spre publicare
următoarea

ERATĂ

ION BELDEANU — În loc de *Armura solară* se va
citi : *Corectura sumară* (redactor, Nelu Oancea).
GEORGE DAMIAN — În loc de *Tîrziu*, în decembrie,
se va citi : *Tîrziu*, la Arcașul (renumit restau-
rant sucevean).

MARCEL MUREȘEANU — În loc de *Amurgul furtu-
nilor*, se va citi : *Murgul străbunilor*.

GHEORGHE LUPU — În loc de *Migrația iluziei*, se
va citi : *Migrația vinului* (spre Virgil Cuțitaru).

CONSTANTIN ȘTEFURIUC — În loc de *Frumosul
în piele de tigr*, se va citi : *Frumosul în piele
de Tîbru*.

OCTAVIAN LAZĂR — În loc de *Expressul din zori*,
se va citi : *La barul Express*, pînă-n zori.

ONU CAZAN — În loc de *Pana de cauciuc* se va citi :
Cauciuc de pană.

CORNELIA MARIA SAVU — În loc de *Aventuri fără
anestezie* se va citi : *Anestezie fără aventuri*.

(G. D.)

CONSEMĂRI

Delegație

Din delegația Consiliului Culturii și
Educației Socialiste, condusă de scri-
torul Virgil Teodorescu, care s-a de-
plasat în R. S. Cehoslovacia, cu prile-
jul Zilelor culturii românești, a făcut
parte și dr. Alexandru Toma, președin-
te al Comitetului Județean de Cultură
și Educație Socialistă Suceava. (L.H.)

Festivalul filmului

științific

Timp de o lună în unitățile cinema-
tografice sucevene s-a desfășurat „Fes-
tivalul filmului științific”. Această a-
zecea ediție, vizînd lărgirea orizontului
de cunoaștere a oamenilor muncii de
la sate, a însumat proiectarea a peste
280 de filme documentare și organiza-
rea, în paralel, a numeroase acțiuni
educative : dezbateri, simpozioane și
conferințe, duminici cultural-științifi-
ce, concursuri, seri de întrebări și răs-
punsuri. (I.B.)

Salonul cărții

În această toamnă la Suceava a avut
loc tradiționalul „Salon al cărții”. Pro-
gramul manifestărilor a cuprins, ca și
în ceilalți ani, prezentări și lansări de
cărți, întîlniri cu scriitorii și editori,
sezătorii literare, dezbateri și mese ro-
tunde organizate în întreprinderi, școli,
instituții și librării.

Au participat, între alții, Grigore
Ilisei, Corneliu Sturzu, Virgil Cuțitaru,
Nicolae Turtureanu, Corneliu Ostahie,
Marcel Mureșeanu, Ion Beldeanu, Onu
Cazan, Gh. Lupu, Victor Rusu, Mihai
Tandru, Octavian Lazăr. Regretăm to-
tusi că organizatorii au renunțat la a-
menajarea obișnuitei expoziții a pro-
ducției editoriale care să ofere citito-
rilor posibilități largi de informare și
cunoaștere a acesteia. (I.B.)

Întîlnire

Comitetul Județean de Cultură și E-
ducație Socialistă Arad a organizat, cu
prilejul împlinirii a 40 de ani de la
eroicele lupte de pe Valea Crișului Alb,
împotriva cîmpilor fasciști, o
emoționantă **întîlnire a veteranilor**.
Manifestarea a prilejuit desfășurarea
unui întreg complex de activități cul-
tural-educative : simpozioane, discuții
cu veteranii de război, un itinerar pe
locurile istorice bătălii, spectacole
evocatoare. Din județul Suceava au par-
ticipat foștii luptători antifasciști : Ma-
tei Hulubei, Radu Halip, Vasile Iano-
vici, Victor Moise, Petru Curcă, Mi-
hai Frumosu, Gh. Ciubotaru, George
Deleani, Nicolae Popescu, Aurelian
Prundeanu, Vladimir Herțog, Constan-
tin Bucevschi. (L.M.)

Sezătoare

Scriitorii Ion Beldeanu și Gh. Lupu
s-au întîlnit cu elevii și cadrele didac-
tice de la Școala Generală din Corni-
Liteni în cadrul unei duminici cul-
tural-artistice inițiată de prof. Gheorghe
Scobeniuc. Cei doi autori au citit din
creația lor și au acordat autografe. Tot
cu acest prilej aici s-a deschis o ex-
poziție de artă plastică semnată de în-
vățătorul pensionar Emil Grigore și o
alta de instantanee fotografice. (I.B.)

Expoziție

Galeria de artă din Suceava a găz-
duit recent expoziția de pictură a-
partînd artistului plastic din Sighet,
Rozsnyai Valentin Iosif. În cele trei-
zeci de lucrări prezente pe simeze (u-
leiuri, pasteluri) artistul practicant un fi-
gurativ individualizat. Naturile statice
și peisajele detasate printr-o paletă bo-
gată, creează „serii” cromatice în func-
ție de stare, generînd o „lectură” ac-
cesibilă chiar și atunci cînd stilizarea
formelor este dusă la extrem. (P.D.)

Participări

La manifestările prilejuite de De-
cada culturii și de împlinirea a două
decenii de la apariția revistei *Ateneu*
au luat parte și scriitorii suceveni Ion
Beldeanu, George Damian, Mihail Ior-
dache și Marcel Mureșeanu. Atît în vi-
zitele făcute la Tescani și-n alte loca-
lități cît și la sezătorii literare din
întreprinderi, cămine culturale și li-
cee, gazdele din Bacău s-au dovedit
niște organizatori impecabili. (L.h.)

REALIZATORI : Ion BELDEA-
NU, George DAMIAN, Ion
CARP FLUERICI, Mihail IOR-
DACHE, Gh. LUPU, Marcel
MUREȘEANU, Ion PARANICI,
Mircea TINESCU, Alexandru
TOMA.

Tehnoredactare :
Valentin MILICI

COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURA
ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA
Str. Mihai Viteazul nr. 48